MÜSLİM BİN HACCÂC

Meşhûr altı hadîs kitabından (Kütüb-i sitte) ikincisi olan, Sahîh-i Müslim'in müellifi. İsmi, Müslim bin Haccâc bin Müslim el-Kuşeyrî en-Nişâbûrî. Künyesi, Ebü'l-Hüseyn'dir. 206 (m. 821) senesinde Nişâbûr'da doğup, 261 (m. 875) târihinde burada vefât etmiştir. Arapların Benî Kuşeyr kabilesine mensûbtur. Büyük hadîs imamlarından birisidir, İmâm-ı Müslim hazretleri, zamanın büyük hadîs âlimlerinden hadîs-i şerîf dinlemek ve öğrenmek için, Hicaz, Irak, Şam ve Mısır'ı dolaştı. Yahyâ bin Yahyâ en-Nişâbûrî, Ahmed bin Hanbel, Kuteybe bin Sa'îd, Ebû Bekir bin Ebî Şeybe, Osman bin Ebî Şeybe, Şeybân bin Ferruz, İmâm-ı Şafiî hazretlerinin talebelerinden Harmele bin Yahyâ gibi büyük âlimlerden (r.aleyhim) hadîs-i şerîf dinleyip, rivâyette bulunmuştur. Ondan da, Ebû Îsâ et-Tirmizî, Yahyâ bin Sa'îd, Muhammed bin Mahled, Mekkî bin Abdân ve daha başka âlimler, hadîs-i şerîf bildirmişlerdir. İmâm-ı Müslim hazretleri, Bağdâd'a bir kaç defa gelmiş ve Bağdâd âlimleri ondan hadîs-i şerîf dinleyip, rivâyette bulunmuşlardır. Bağdâd'a en son 259 (m. 872) senesinde gelmiştir.

İmâm-ı Buhârî hazretleri ile Nişâbûr'da görüşmüş, onun ilim meclisine devam etmiştir. İmâm-ı Müslim, İmâm-ı Buhârî ile bir hadîs-i şerîfin müzâkeresini yaparken; İmâm-ı Buhârî, hadîs-i şerîfin senedinde, onun bilmediği bir illeti gösterince, İmâm-ı Müslim ayağa kalkıp, Buhârî'nin alnından öperek, onu çok medhetmiştir. İmâm-ı Buhârî hazretleri için, "Sana buğz edenler, ancak hasedinden dolayı buğz eder. Dünyâda bir benzerin olmadığına şehâdet ederim" demiştir.

Hadîs-i şerîf öğrenmek ve öğretmek için çok yerlere yolculuk yapan İmâm-ı Müslim (radıyallahü anh), ömrünün son yıllarını Nişâbûr'da geçirmiştir. Nîşâbûr'da hadîs-i şerîf dersi vermekle ve ticâretle meşgûl olmuştur. Nişâbûr'da 55 yaşında iken vefât etmiştir. Kabri eskiden çok ziyâret edilirdi.

“Zamanımızda, o havâlideki diğer büyük zâtlar gibi, onun kabrinin de bakımsız hâlde bırakıldığı söylenmektedir.”

Eserleri:

1- Sahîh-i Müslim: Kütüb-i sittenin ikincisi olup, içinde [7275] hadîs-i şerîf vardır. Bunları, bizzat kendisinin topladığı, 300 000 hadîs-i şerîf arasından seçmiştir. O sahihini kitaplara ayırmıştır. Fakat ayrıca bâblara bölmemiştir. Buhârî ise, kitapları ayrıca bâblara ayırmıştır. Her bâb için de lüzumlu açıklamalarda bulunmuştur. Müslim’in diğer bir husûsiyeti de, isnad üzerinde önemle durmuş olmasıdır. Çünkü, o, sahibinde biraz farklı metinler için, değişik isnadlar vermiştir. Değişik olarak verdiği isnad, metinde (ha) harfi ile gösterilmiştir. Bu (ha) tahvil veya havale (hâ)’sıdır. İmâm-ı Müslim, sahihini 52 kitaba ayırmıştır. Sahihinin baş kısmında, hadîs ilmi ile alâkalı mühim bir açıklama vardır. Bütün bu özelliklerine rağmen, Sahîh-i Müslim, Buhârî’nin, sahihinden sonra gelir. Müslim hazretlerinin diğer eserleri şunlardır:

1.El-Müsned-ül-Kebîr.

2.El-Câmi’ale’l-ebvâb

3.El-Esmâ ve’l-Kûnâ

4.El-Efrâd vel-vuhdân

5.Tesmiyet-üş-Şuyûh-u Mâlik ve Süfyân ve Şu’be

6.Kitâb el-Muhadramîn

7.Kitab evlâd es-Sahâbe

8.Evhâm el-Muhaddirîn

9.Et-Tabakât

10.Efrâd-eş-Şâmiyyîn

11.Et-Temyiz

12.El-Ilel

Sahîh-i Müslim’deki hadîs-i şeriflerden ba’zıları:

“Herhangi bir müslümanın başına, yorgunluk, hastalık, düşünce, keder, acı, diken batmasına kadar, her ne gelirse, Allahü teâlâ bunları, o müslümanın hatâlarına keffâret kılar.”

Ebû Abdurrahmân Abdullah bin Mes’ûd rivâyet etti:

“Resûlullah (aleyhisselâm) efendimiz, Peygamberlerden birini hikâye buyururlarken, dikkatle dinliyordum. Kavmi onun yüzüne vurmuş ve kanatmışlardı. Bir yandan, yüzünün kanını siliyor, bir yandan da, “Allahım! Kavmimi af ve mağfiret et. Çünkü onlar, bilmiyorlar” diyordu.

“Başına gelen belâ ve musîbetten dolayı, hiçbir kimse ölüm istemesin. Eğer bunu yapmak mecbûriyetinde ise, Allahım! Benim için yaşamak hayırlı ise, beni yaşat, ölüm hayırlı ise, beni öldür” desin.

Süleymân bin Sûred rivâyet etti. Günün birinde Resûlullah (aleyhisselâm) efendimiz ile oturuyorduk, iki adam birbirine çirkin sözler söylüyorlardı. Birisinin yüzü kıpkırmızı olmuş ve şah damarları şişmişti. Bunun üzerine Resûlullah (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: “Ben bir kelâm (söz) biliyorum ki, eğer bu kimse onu söylerse, üzerindeki hâl ondan gider; eğer (Eûzü-billahi mineşşeytânirracîm) derse, üzerindeki hâl ondan gider” buyurdu.

“Doğru sözlü olmak, iyiliğe götürür, iyilik, Cennete götürür. Kişi doğru söyleye söyleye, Allahü teâlânın katında, sıddîk olarak yazılır. Yalan söylemek, günaha, günah Cehenneme götürür, insan yalan söylemekte devam eder de, nihâyet Allahü teâlânın indinde yalancı diye yazılır.”

“Dünyâ tatlıdır, yeşildir, ya’nî çekicidir. Allahü teâlâ onu başkalarından alıp, size verecek ve nasıl amel edeceğinize bakacaktır. Binâenaleyh dünyâdan ve kadınlardan sakının. Çünkü İsrâiloğulları arasında ilk fitne, kadın yüzünden olmuştur.”

“İyi ameller husûsunda acele ediniz. Yakın zamanda karanlık geceler gibi bir takım fitneler meydana gelecektir ki, insan mü’min olarak sabahlar, kâfir olarak geceler, mü’min olarak geceler ve kâfir olarak sabana çıkar. Dünyâ malı karşılığında dînini satar.”

Zübeyr bin Adiy'den bildirilmiştir. Enes bin Mâlik'in (radıyallahü anh) yanına geldik. Haccâc'dan gördüğümüz zulüm ve haksızlıkları ona anlattık. O zaman bize: Peygamberimizin (aleyhisselâm)"Rabbinize kavuşuncaya kadar sabrediniz. Çünkü, her gelen zaman, geçen zamandan kötüdür" buyurduğunu, işittim dedi.

"Kuvvetli mü'min, zayıf mü'minden daha hayırlı ve (Allahü teâlânın katında) daha sevgilidir. Bununla beraber hepsinde de hayır vardır. Dünyâ ve âhıretine faydalı olan şeye çok çalış. Allahü teâlâdan yardım iste. Acz gösterme. Eğer başına bir iş gelirse, "Şöyle yapsaydım, şöyle olurdu" deme, Allahü teâlâ takdîr etti ve dilediğini yaptı, de. Çünkü, şöyle yapsaydım, deyip durmak, şeytanın vesvesesine yol açar.

"Cehennem nefsin arzu ettiği şeylerle, Cennet ise, nefsin sevmediği şeylerle kuşatılmıştır."

Resûlullah (aleyhisselâm) efendimiz Allahü teâlânın şöyle buyurduğunu bildirmişdir:

"Ey kullarım! Zulmetmeği kendime haram kıldığım gibi, onu sizin aranızda da haram kıldım. Binâenaleyh birbirinize zulmetmeyiniz.

Ey kullarım! Benim doğru yola kavuşturduklarımdan başka, hepiniz yolu şaşırmışsınız. Öyleyse, benden hidâyet isteyiniz ki, sizi doğru yola kavuşturayım.

Ey kullarım! Benim doyurduklarımdan başka, hepiniz açsınız. Öyleyse, benden doyurmamı isteyiniz ki, sizi doyurayım.

Ey kullarım! Benim giydirdiklerimin dışında, hepiniz çıplaksınız. Bununla beraber, benden giydirmemi isteyiniz ki, sizi giydireyim.

Ey kullarım! Gece-gündüz, günah işliyorsunuz. Ben de, bütün günahları bağışlıyorum. Bununla beraber, benden atfınızı ve mağfiret olunmanızı isteyin ki, sizi af ve mağfiret edeyim. Ey kullarım! Bana zarar vermek elinizden gelmez ki, bana zarar verebilesiniz. Bana fâide vermek elinizden gelmez ki, bana fayda veresiniz. Ey kullarım! Sizden öncekiler ve sonrakiler bütün insanlar ve cinler, en iyi ve en takvâ sahibi bir kimse gibi olsalar, bu benim mülkümde en ufak bir şey bile arttırmaz.

Ey kullarım! Sizden öncekiler ve sonrakiler, bütün insanlar ve cinler, en kötü bir insanın duygu ve düşüncesini taşısalar, bu benim mülkümden en küçük bir şeyi noksanlaştırmaz.

Ey kullarım! Sizden öncekiler ve sonrakiler, bütün insanlar ve cinler bir yere toplanıp, benden ihtiyâçlarını dileyecek olsalar, ben de hepsinin dileklerini yerine getirsem, bu benim mülkümden ancak, iğne denize batırıldığında, onun denizden noksanlaştırdığı kadar azalır.

Ey kullarım! Ancak sizin için amellerinizi saklar, sonra hiç eksiksiz olarak karşılıklarını veririm. Öyleyse, iyiliğe kavuşanlar, Allahü teâlâya hamd etsin. Kötülükle karşılaşanlar ise, kendisinden başka kimseyi kınamasın."

Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) buyurdular ki:

"Her kul, hangi amel üzere ölürse, o amel üzere diriltilir."

"Ümmetimin, iyi ve fenâ bütün amelleri bana arz olundu. İyi amellerin içinde, eziyet verecek şeyin yoldan kaldırılması da vardı. Mescidin kirletilmesini ve o hâlde bırakılmasını da, kötü ve çirkin ameller arasında gördüm."

"Kardeşini güler yüzle karşılamaktan ibâret bile olsa, hiçbir iyiliği hor görme."

"Ey müslüman kadınlar! Bir komşu kadın, komşusunun verdiği paça bile olsa, hor görmesin."

"Müslüman yahud mü'min kul, abdest alırken yüzünü yıkadığı sırada, gözüyle işlediği günahlar su ile yahud suyun son damlasıyle yüzünden dökülür. Sonra elini yıkadığı zaman, elleriyle yaptığı her günah tamamiyle temizleninceye kadar su ile yahud suyun son damlasıyla dökülür. Sonra ayaklarını yıkadığında, ayaklarıyla kazandığı bütün günahlar su ile veya suyun son damlasıyla çıkıp, gider. Nihâyet insan günahlarından tertemiz olur."

"Bir müslümanın diktiği ağaçtan veya ektiği ekinden insan, hayvan ve kuşların yedikleri şeyler, o müslüman için sadaka olur."

"Allahü teâlâ, kulunun yemek yedikten sonra, yahut bir şey içtikten sonra kendisine hamd etmesinden râzı olur."

Ebû Mûsâ (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm), "Her müslümanın sadaka vermesi lâzımdır." buyurdu. "Sadaka verecek bir şey bulamazsa ne yapar? dediler. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm), "Eliyle çalışır, kendisi de istifâde eder, sadaka da verir" buyurdu. (Bunu) yapamazsa, dediler. "Sıkıntıya düşmüş bir muhtaca yardım eder"buyurdu. (Bu da) elinden gelmezse, denildi. "Hayrı (iyiliği) emreder" buyurdu. Bunu da yapamazsa? denildi. "Fenâlık yapmaktan çekinir, bu da sadakadır" buyurdu.

"Bir kimse, dînimizde olmayan bir amel (iş) **yaparsa, o şey kabûl edilmez."**

“Başkalarını doğruluğa çağıran kimseye, kendisine uyanların sevâbı gibi sevâb verilir. Bununla beraber onların sevâbından hiçbir şey eksilmez. Sapıklığa çağıran kimseye de, ona uyanların günahı gibi günah verilir. Bununla beraber ona uyanların günahlarından hiçbir şey eksilmez.”

“Kıyâmet gününde bir kimse getirilip, Cehenneme atılır, bağırsakları karnından dışarı fırlar. O halde, değirmen çeviren merkep gibi döner. Cehennemdekiler onun yanına toplanır ve “Ey filân! Bu ne hâl? Bize iyiliği emreden, kötülükten nehyeden (sakındıran) sen değil mi idin? derler. O da: “Evet iyiliği emrederdim. Fakat, onu (kendim)yapmazdım. Kötülükten men ederdim de, onu kendim yapardım” der.”

“Haklar, kıyâmet gününde sahiplerine iade edilecektir. Hattâ boynuzlu koyundan, boynuzsuz koyunun hakkı alınacaktır.”

“Haksızlık etmekten sakınınız. Çünkü haksızlık, kıyâmet gününde zulmettir.”

“Mü’minler birbirini sevmekte, birbirine acımakta, birbirini korumakta bir vücud gibidir. Vücûdun herhangi bir uzvu rahatsız olursa, diğer a’zâları da bu yüzden humma ve uykusuzluğa tutulurlar.”

“İnsanlara merhamet etmiyen kimseye, Allahü teâlâ merhamet etmez!”

“Kadın, eğri kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Memnun olacağınız şekilde, dosdoğru olarak devam edemez. İsterseniz, bu vaziyetlerinden de istifâde edebilirsiniz. Tam istediğinize göre doğrultmak isterseniz, onu kırarsınız. Onun kırılması, boşanmasıdır.”

“Bir kimse hanımına buğz etmesin. Çünkü, hoşlanmadığı huyları varsa, ona karşılık memnun olacağı huyları da vardır.”

“Cebrâil, bana, durmadan komşuya iyilik yapmayı tavsiye etti. Bu ısrarlı tavsiyeden, komşunun komşuya vâris olacağını zannettim.”

Ebû Zer (radıyallahü anh) bildirdi. Resûlullah (aleyhisselâm) bana şöyle tavsiye buyurdu: “Çorba pişirdiğin zaman, suyunu çok koy. Sonra da komşularına bak. Onlardan muhtaç olanlara, münasîb bir pay ayır.” “Allahü teâlâya ve âhıret gününe inanan, komşusuna iyi muâmele etsin. Allaha ve âhıret gününe îmân edenler, misâfirlerine ikram etsin. Allaha ve âhıret gününe îmân edenler, hayır söylesin veya sükût etsin.” “Ana ve babasının ihtiyârlık zamanlarında, bunlardan birine veya her ikisine yetişip de (bunlara lâyık oldukları hürmet ve saygıda bulunmadıklarından dolayı) Cennete giremiyen kimsenin burnu yerlerde sürünsün” diye üç defa tekrarlamışlardır.

Ebû Bekr’e, Nufeyl bin Harise şöyle bildirmiştir: Resûlullah (aleyhisselâm), “En büyük günahı size haber vereyim mi?” buyurunca, biz de: “Evet yâ Resûlallah!” dedik. Resûlullah (aleyhisselâm), “Allahü teâlâya ortak koşmak, ana ve babaya âsî olmak” buyurdu. Sonra dayanmış olduğu yerden doğrulup oturdu ve “Haberiniz olsun, aman yalan sözden ve yalan şehâdetten sakınınız” buyurdu. Bu cümleyi üç defa tekrar etti. O kadar ki, biz keşke sükût buyursaydı diye temennide bulunduk.

“Bir kimsenin ana-babasına sövmesi, büyük günahlardandır” buyurmuşlardı. Eshâb-ı kiram, “Yâ Resûlallah! Bir adam ana-babasına söver mi?” dediler. Resûlullah efendimiz de, “Evet, bir kimse başkasının babasına söverse, o da onun babasına söver. Başkasının anasına söverse, o da onun anasına söver.”

“Bir mecliste beraber oturduğun iyi arkadaşla fenâ arkadaşın hâli, iyi koku satanla, demircinin hâli gibidir. Misk satan adam, ya sana güzel kokusundan bir şey verir veya sen satın alırsın. Körük çeken demirciye gelince, ya bir kıvılcım isâbet eder, elbiseni yakarsın. Veya körüğün kötü kokusundan rahatsız olursun” buyurdu.

“İnsan sevdiği ile beraberdir.”

“Bir kimsede şu üç haslet tam olarak bulunursa, îmânın tadını duyar: Allahü teâlâ ve Resûlullah (aleyhisselâm) kendisine başkalarından daha sevgili olmak, sevdiği kimseyi yalnız Allahü teâlâ için sevmek, Allahü teâlâ onu küfürden kurtardıktan sonra, tekrar küfre dönmeyi, ateşe atılmak gibi kerih görmek.”

“Kıyâmet günü, Cehennemliklerin azapça en hafif olanı o kimsedir ki, ayak oyuklarına iki kor konur da (onun te’sîriyle) o adamın beyni kaynar. Hiçbir kimsenin, kendisi kadar şiddetli azapta olduğunu hatırına getirmez. Halbuki o, azâbı en hafif olandır.”

“Cehennemliklerden ba’zıları vardır ki, ateş topuklarını, ba’zılarının dizlerini ve ba’zılarının kuşak yerini sarar. Ba’zılarının da köprücük kemiklerine kadar çıkar.”

“İnsanlar, Allahü teâlânın emriyle (kabirlerinden) kalkarlar. Onlardan bir kısmı, kulaklarının yanlarına kadar ter içinde kalırlar.”

Resûlullah (aleyhisselâm), Eshâbının bir hâlinden haber alması üzerine, bir hutbe îrâd buyurmuşlar ve: “Bana Cennet ve Cehennem arz olundu. Bugün Cennet ve Cehennemi gördüm. Hayır ve şerrin çokluğu bakımından o günkü gibisini görmedim. Eğer benim bildiklerimi bilmiş olsaydınız, herhalde az güler çok ağlardınız” buyurdu. Eshâb-ı kiram hazretleri, bu kadar kederli bir gün geçirmediler, başlarını örtüp, hıçkırarak ağladılar.

Hazreti Âişe vâlidemiz (radıyallahü anha), Resûlullahın (aleyhisselâm) şöyle buyurduğunu bildirdi: “İnsanlar kıyâmet gününde, yalınayak, çıplak olarak haşr olunacaktır.” Yâ Resûlallah! Kadınlarla erkekler bir arada mı haşr olunacaklar? Bunlar birbirine bakarlar, dedim. Bunun üzerine: “Yâ Âişe, iş bunu hatıra getirmiyecek kadar şiddetlidir” buyurdular.

“Allahü teâlânın yüz rahmeti vardır. Bunlardan birini, cin, insan, hayvanlar ve haşarat arasına indirmiştir. İşte bununla birbirlerini severler, bu yüzden birbirlerine şefkat ve merhamet gösterirler. Yabanî hayvan yavrusu üzerine titrer. Allahü teâlâ doksandokuz rahmeti de, kullarına merhamet etmek için kıyâmete bırakmıştır.”

Muâz bin Cebel (radıyallahü anh) rivâyet etmiştir. Ben, bir gün, Resûlullahın (aleyhisselâm) bindiği bir merkebin terkisinde idim. Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) bana: “Ey Muâz! Allahü teâlânın kulları üzerindeki hakkını ve kulların, Allahü teâlâ üzerindeki hakkını biliyor musun?” buyurdu. Ben “Allahü teâlâ ve Resûlü daha iyi bilir” dedim. Resûlullah efendimiz:,“Allahü teâlânın kulları üzerindeki hakkı: Onların Allahü teâlâya ibâdet etmeleri ve hiçbir şeyi O’na şerik (ortak) koşmamalarıdır. Kulların da Allahü teâlâ üzerindeki hakkı: Allahü teâlânın kendisine ortak koşmıyan kimseye azâb etmemesidir” buyurdular. Bunun üzerine: “Ey Allahın Resûlü, halkı müjdeliyeyim mi? deyince: “Onları müjdeleme. Çünkü onlar buna güvenirler (iyi işlerde gevşeklik yaparlar)” buyurdu.

“Kıyâmet gününde müslümanlardan bir kısım, dağlar gibi günahlarla gelir de, Allahü teâlâ, onların o kadar günahını af ve mağfiret eder.”

“Kıyâmet günü mü’min, Rabbine (Rabbinin lütuf ve ihsânına ve yardımına) o kadar yaklaşır ki, Allahü teâlâ onu setr eder (onu herkesten gizler), günahlarını ikrâr ettirir. Ve şöyle buyurur: Falan günahı biliyor musun? Filân günahı biliyor musun? (O mü’min): “Yâ Rabbî! Biliyorum, der. Allahü teâlâ da: Ben bu günahı dünyâda örtmüştüm. Bugün de onu af ve mağfiret ediyorum, buyurur. Sonra o kimseye, iyiliklerinin yazıldığı defter verilir.”

“Sizden hiçbir kimse yoktur ki, abdest suyunu hazırlar, ağzına burnuna su verir ve burnunu temizlerse, yüzünün, ağzının ve burnunun günahları dökülür. Sonra, Allahü teâlânın emir buyurduğu şekilde yüzünü yıkarsa, şüphesiz sakalının etrâfından yüzünün günahları su ile beraber düşer, sonra, dirsekleriyle beraber ellerini yıkarsa, elinin günahları parmaklarından su ile birlikte akıp gider. Sonra başını meshederse, saçının uçlarından, başının günahları su ile beraber dökülür. Sonra topukları ile birlikte ayaklarını yıkarsa, muhakkak ayaklarının günahları parmaklarının ucundan su ile birlikte gider. Bu şahıs, kalkıp namaz kılar. Allahü teâlâya hamd ve sena eder, lâyık olduğu sıfatlarla O’nu ta’zîm eder ve tam ma’nasiyle kalbini Allahü teâlâya bağlarsa, şüphesiz o kimse, anasından doğduğu gündeki gibi günahlardan sıyrılır.”

İbn-i Mes’ûd hazretleri bildirdi: “Bir gün Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) bana, Kur’ân-ı kerîm oku diye, emir buyurmuştu. “Kur’ân-ı kerîm sana nâzil olmuş iken, sana ben mi Kur’ân-ı kerîm okuyayım?” dedim. Bunun üzerine Resûlullah (aleyhisselâm): “Ben Kur’ân-ı kerîmi başkalarından dinlemeyi severim” buyurunca, Nisa sûresini okumaya başladım.“Biz her ümmetten şahit getirdiğimiz ve onlara seni şahit kıldığımız zaman, onların hâli nice

olur?” meâlindeki âyet-i kerîmeye geldiğimde: “Şimdilik bu kadar okuman yeter” buyurdu. Bir de baktım ki, (Resûlullah efendimizin) gözlerinden yaşlar akıyordu.”

“Benden sonra size dünyâ ni’metlerinin ve zînetlerinin açılıp, onlara gönlünüzü kaptıracağınızdan korkuyorum.”

“Dünyâda iken en rahat ve müreffeh bir hayat yaşamış olan Cehennemliklerden birisi, kıyâmet günü getirilir. Cehenneme bir kere daldırılır. Sonra da: “Ey Âdemoğlu! Sen hayatında hiç iyi bir gün geçirdin mi? Hiç rahat bir hayat gördün mü?” diye sorulur. O şahıs: “Vallahi görmedim yâ Rabbi!” cevâbını verir.”

“Dünyâda en fazla sıkıntı ve ızdıraba uğrayan Cennetliklerden biri getirilir ve Cennete bir kere daldırılır. Sonra buna da: “Ey Âdemoğlu! Sen hayatında hiç sıkıntıya uğradın mı? Hiç acı ve ızdırap çektin mi?” diye sorulur. O da: Vallahi hiçbir acı ve sıkıntı görmedim, der.”

“Âhırete göre dünyânın kıymeti ancak, sizden birinizin parmağını denize daldırmasına benzer. Parmağı ile denizden aldığı suyun ne kadar olduğuna baksın.”

Abdullah bin eş-Şıhhîr rivâyet etti: Bir gün Resûlullaha (aleyhisselâm) gelmiştim. O sırada “Tekâsür” sûresini okuyorlardı. Sûreyi tamamladıktan sonra şöyle buyurdu: “Âdemoğlu malım malım diyor. Ey Âdemoğlu! Yiyip, bitirdiğin veya giyip de eskittiğin yahut sadaka verip, önceden gönderdiğinden başka senin malın var mı? (Geride bıraktığın senin değil, mirâsçılarınındır.)”

“Yarım hurmayı sadaka olarak vermek sûretiyle bile olsa, Cehennemden korunmaya çalışınız. (Ya’nî, az veya çok iyi amellerinizi, Cehenneme karşı siper yapınız.)”

“Namazın peşinde söylenecek güzel kelimeler vardır ki, onları her farz namazın ardında söyliyen ve yapan kimse, hiçbir vakit hüsrana uğramaz. Onlar da otuz üç kere tesbih (sübhânallah) otuzüç kere tahmîd (elhamdülillah), otuzüç kere de tekbîr (Allahü ekber)’dir.”

“Sizden biriniz, her gün bin iyilik kazanmaktan âciz midir?” buyurunca Eshâb-ı kiramdan biri, “Ey Allah’ın Resûlü! İnsan bin haseneyi nasıl kazanabilir?” diye sordu. Bunun üzerine Resûlullah (aleyhisselâm), “Yüz kerre Sübhânallah derse, o kimse için bin hasene yazılır ve ondan bin günah silinir.”

“Allahü teâlânın yollarda gezen, zikir ehlini arayan melekleri vardır. Onlar, Allahü teâlâyı zikreden (anan) bir cemâat (topluluk) bulunca, birbirlerine, aradığımız işte buradadır, geliniz diye seslenirler. Melekler bu zikredenleri, dünyâ göğüne kadar kanatlarıyle çevrelerler. Allahü teâlâ, onların durumlarını meleklerden daha iyi bildiği halde, meleklere: Kullarım ne söylüyorlar, diye sorar. Melekler: Seni tesbih ve tenzîh ediyorlar, Allahü ekber diyerek seni ta’zim ediyorlar, sana hamd ve sena ediyorlar, derler. Allahü teâlâ: Bu kullarım beni gördüler mi ki, böyle beni tesbîh ve tekbir ediyorlar, buyurunca melekler: Hayır, vallahi seni görmezler, derler.

Kullarım beni görseler ne yaparlar? Onlar seni görseler, ibâdet ve kullukları, ta’zîmleri, hamd etmeleri ve seni tesbih etmeleri daha çok olurdu. Kullarım benden ne diliyorlar? Cennet istiyorlar. Onlar Cenneti görmüşler mi? Hayır yâ Rabbî! Vallahi onlar asla Cenneti görmemişler. Cenneti görseler ne yaparlar? Cenneti görmüş olsalardı, ona karşı arzu ve istekleri daha çok olurdu. Bunlar Allahü teâlâya niçin sığınıyorlar? Cehennemden sığınıyorlar. Cehennemi görmüşler mi? Vallahi görmediler. Ya görselerdi? Eğer Cehennemi görselerdi, ondan daha fazla kaçar ve pek çok korkarlardı.

Allahü teâlâ: Ey meleklerim, sizi şahit kılarım ki, zikir yerinde bulunanların günahlarını af ve mağfiret ettim, buyurur. Bunun üzerine melekler: Yâ Rabbî! Falanca, onlardan değildir. O zikir için değil, şahsî bir işinden dolayı gelmişti, derler. Allahü teâlâ: Onlar öyle olgun kimselerdir ki, onlarla beraber onlar şakî olmazlar, iyilerden olurlar, buyurur.”

“Herhangi bir cemâat, Allahü teâlâyı zikr için bir araya gelirse, şüphesiz melekler onları kuşatır, onları rahmet kaplar, onların üzerine sükûnet ve vekar iner, Allahü teâlâ, onları katında bulunan meleklere över.”

“Bir kimseye şer olarak, müslüman kardeşine hakaret etmesi yeter.”

“Her kim, her günün sabah ve akşamında üç kerre: “Bismillâhillezî lâ yedurru measmihî şey’ün filerdi velâ fissemâi ve hüvessemî-ul-alîm (Yüce ismi sayesinde, yerde ve gökte hiçbir şeye zarar vermeyen ve her şeyi işiten bilen Allahü teâlânın adıyle) derse, ona hiçbir şey zarar vermez.”

Hazreti Âişe (radıyallahü anha) buyurur ki: Resûlullah (aleyhisselâm) yatağına yatacağı zaman, İhlâs-ı şerîf (Kulhü vallâhü ehâd) ile Muâvvizeteyn (Kul eûzü birabbilfelak ve Kul eûzü birabbinnâs) sûrelerini okuyup, iki eline üfleyerek vücûdunu mesh ederdi.

Resûlullah (aleyhisselâm) şöyle duâ buyuruyorlardı: "Allahım! Ben acizlikten, tenbellikten, cimrilikten, bunaklık derecesinde ihtiyârlıktan, kabir azâbından, sana sığınırım. Allahım! Nefsime günahlardan korunmasını ilham eyle. Onu (günah kirlerinden) temizle. Sen günahlardan temizliyenlerin en hayırlısısın. Nefsimin mâliki ve tasarruf sahibi sensin. Allahım! Fâidesiz ilimden, doymak bilmiyen nefsten, kabûl olmayacak duâdan sana sığınırım."

"Allahım! İhsân etmekte olduğun ni'metinin elimden gitmesinden, afiyetin değişmesinden, aniden karşılaşacağım musibetlerden, gazâbını gerektirecek şeylerin hepsinden sana sığınırım. Beni bunlardan muhafaza eyle yâ Rabbî!"

"Müslüman birinin, din kardeşinin gıyabında yaptığı duâ kabûl olunur. Onun başucunda görevli bir melek vardır ki, o müslüman ne zaman bir din kardeşi için hayır ile duâ ederse, o melek ona (Duân kabûl olsun, onun için istediğin kadar da senin için olsun) der."

"Kendi aleyhinize, evlâtlarınızın ve mallarınızın aleyhine sakın bedduâ etmeyiniz ki, duâların kabûl olunacağı bir saata rastlarsınız da, bedduânız kabûl olur."

"Müşteri kızıştırmayın (alıcı ile satıcı arasına girip, kendisini alıcı gibi göstererek müşteriyi aldatmak için malın kıymetini arttırmaya uğraşmayın.)"

"Her Pazartesi ve Perşembe günleri, mükellef olan kimselerin amelleri Allahü teâlâya arz olunur. Allahü teâlâ kendisine şirk (ortak) koşmıyan her mü'mini affeder. Ancak, din kardeşi ile aralarında düşmanlık bulunan kimseyi affetmeyip, birbiriyle barışıncaya kadar bunları bırakır."

"Üç kişi bir arada bulunduğu zaman, ikisi, diğerini bırakıp da kendi aralarında konuşmasınlar."

"Bir kadın, açlıktan ölünceye kadar hapsettiği bir kedi yüzünden azâba uğradı ve o yüzden Cehenneme girdi. Kediyi hapsettiğinde ona yemek yedirmemiş, su içirmemiş, yerdeki böcekleri yemek için salıvermemişti."

Ebû Mes'ûd el-Bedrî (radıyallahü anh) anlattı: Hizmetçimi kamçı ile dövüyordum. Arkamdan: "Ey Ebû Mes'ûd! Sen bil ki" diye bir ses işittim, öfkemden, bu sesin ma'nâsını anlayamadım. Bana yaklaşınca, bir de ne göreyim. Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) bana hitaben, "Ey Ebâ Mes'ûd, Allahü teâlânın senin üzerindeki kudreti, senin bu hizmetçiye karşı kudretinden daha büyüktür" buyurdu. Bunun üzerine ben, bundan sonra hizmetçimi bir daha dövmiyeceğim, dedim.

"Her kim, yaptığı bir hayrı şöhret kazanmak için halka duyursa, Allahü teâlâ onu rezil ve rüsvâ eder. Kim de, halkın nazarında makam ve mevki elde etmek için, yaptığı bir hayrı halka gösterir ve riyakârlık yaparsa, Allahü teâlâ kıyâmet gününde onun gizli hâllerini yayar ve duyurur."

Hazreti Âişe vâlidemiz anlattı. Resûlullah (aleyhisselâm) rüzgâr şiddetli esdiği zaman: "Allahım! Bu rüzgârın hayrını, taşıdığı ve getirdiği şeylerin faydalarını diler, bunun kötülüğünden vereceği zararlardan sana sığınırım" diye duâ buyururlardı.

"Kim benim, üzerime salevât getirirse, Allahü teâlâ bu yüzden o kimseye, getirmiş olduğu salevâtın on katı mağfiret buyurur."

"Bir kimse her namazın peşinden otuzüç kere sübhânallah, otuzüç kere elhamdülillah, otuz üç defa Allahü ekber der ve "Lâ ilahe illallahü vahdehü lâ şerike leh, lehü'l-mülkü ve leh-ül-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadir" demek sûretiyle yüzü tamamlarsa, deniz köpüğü kadar çok günahı olsa bile, Allahü teâlâ onları af ve mağfiret eder."

"Sizi, kabirleri ziyâretten men etmiştim. Fakat, artık ziyâret edebilirsiniz."

Başka bir rivâyette: "Kabirleri ziyâret etmek isteyen, ziyâret etsin. Çünkü, kabir ziyâreti, ahıreti hatırlatır."

"Cehennemlikleri size haber vereyim mi? Onlar katı yürekli, malını hayırdan esirgeyen kibirli kimselerdir."

"Sizin en hayırlılarınız, ahlâkça en güzel olanınızdır."

"Allahü teâlâ kullarına yumuşaklıkla muâmele buyurur. Bütün işlerde yumuşaklığı sever."

“Kolaylaştırın, zorlaştırmayın, müjdeleyin, nefret ettirmeyin.”

“Yumuşaklıktan mahrûm olan kimse, bütün hayırlardan mahrûm olur.”

Birisi “Yâ Resûlallah! Bana bir şey tavsiye buyur” dedi. Bunun üzerine Resûlullah (aleyhisselâm), “Hiddetlenme, kızma” buyurdu. O zât sözünü birkaç kere tekrarladı. Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) her defasında, “Kızma” buyurdular.

“Hoş söz, bir sadakadır.”

“Sizden biriniz ayakkabı giyeceği zaman, önce sağından giysin. Çıkaracağı zaman önce solundan çıkarsın.”

“Sizden biriniz cemâate imâm olduğu zaman, namazı hafif kılsın. Çünkü içlerinde zayıf, hasta ve yaşlı olanlar vardır. Eğer kendi kendine kılarsa, istediği kadar uzatsın.”

“Birbirinizi kıskanmayınız. Alışverişte birbirinizi aldatmayınız. Birbirinize dargın durmayınız. Birbirinizden yüz çevirmeyiniz. Birinizin bitmek üzere olan pazarlığını bozmayınız. Allahü teâlânın kulları, kardeş olunuz. Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulm etmez. Onu yardımsız bırakmaz. Onu hor ve aşağı görmez.” Resûlullah (aleyhisselâm) üç defa mübârek göğsüne işâret buyurarak: “Takvâ işte buradadır. Bir kimsenin, müslüman kardeşini hor görmesi, kötülük olarak ona yeter. Müslümanın müslümana, kanı, malı, ırzı haramdır.”

“İnsanların, vücutlarındaki mafsalların her biri için, güneş doğan her günde (Sağlık ni’metine şükür olarak) sadaka borçları vardır.”

“İki kimse arasında adâlet etmek sadakadır.”

“Bir kimse hayvana binerken, ona yardım edip bindirmek, yahud yükünü hayvanına yükleyivermek de sadakadır.”

“Güzel söz de bir sadakadır.”

“Gelip, geçenlere eza verecek şeyi yoldan gidermek de sadakadır.”

“Cennet ehlinin kimler olduğunu size bildireyim mi? Halk tarafından hor görülüp hiçe sayılan bir zaîf ve mütevâzi olan mü’mindir ki, Allahü teâlâya yemîn ederse, muhakkak Allahü teâlâ, onun yemînini yerine getirir. Size Cehennem ehlini haber vereyim mi? Onlar da katı yürekli, kaba ve kurularak (böbürlenerek) yürüyen, iri yarı ve kibirli kimselerdir.”

“Taamın (yiyeceğin) yaramaz olanı, fakîrlerden esirgenip, zenginlerin çağırıldığı düğün yemeğidir. (Mazeretsiz) düğün yemeğine icabet etmiyen, Allahü teâlâ ve Resûlüne (aleyhisselâm) isyan etmiş olur.”

“Sizden birisi, imâmdan önce başını secdeden veya rükû’dan kaldırdığında, Allahü teâlânın, onun başını merkep başına yahûd sûretini merkep sûretine çevirmesinden korkmaz mı?”

“Yemek hazır iken veya küçük, büyük abdest bozma sıkıntısı varken kılınan namaz, kâmil bir namaz olmaz.”

“Her kim birisine, “Ey kâfir veya ey Allah’ın düşmanı!” diye hitap eder de, kendisine bu sözlerin söylendiği kişi bu sözlere lâyık değilse, bu sözler söyliyene döner.”

“Akıllı bir mü’min, bir yılan deliğinden iki defa ısırılmaz. (Ya’nî, zararını gördüğü bir şeyi tekrar yapmaz.)”

“Allahü teâlâya beldelerin en sevimlisi, oraların mescidleridir. En sevimsizi de çarşılardır. (Ya’nî oralardaki hîle ve aldatmalardır.)**”**

“Cennetlikler, Cennette, (ihtiyâç duyduklarından dolayı değil, sadece, devamlı bir zevk ve lezzet için) yer ve içerler. Fakat, onlar abdeste çıkmazlar, aksırıp, sümkürmezler. Ağız ve burunlarından, tiksinilecek şeyler çıkmaz. Onların yedikleri vücûdlarından ter olarak çıkar. Terleri ise misk gibidir. Onlar rahatça nefes alırlar, sabah-akşam Allahü teâlâyı noksan sıfatlardan tenzih edip, kemâl sıfatlarıyle anmaktan zevk alırlar.”

Resûlullah (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: “Allahü teâlâ; “Sâlih kullarım için Cennette, hiçbir gözün görmediği, hiç bir kulağın işitmediği, hiçbir insanın gönlünden bile geçirmediği bir takım ni’metler hazırladım” buyurdu.

“Cennette bir pazar yeri vardır ki, Cennet sakinleri oraya her Cum’a gelirler. Şimâl rüzgârları eser, onların yüzlerine ve elbiselerine Cennet kokuları saçar. Bu yüzden onların güzelliği artar. Onlar bu şekilde güzellikleri artmış olarak, çarşıdan ailelerinin yanına dönerler. Aileleri onlara: “Vallahi, siz bizden ayrıldıktan sonra güzelliğinizi arttırmışsınız” derler.”

“Cennetlikler, Cennete girdikleri zaman bir münâdî (Seslenen birisi): Şüphesiz, siz (Cennette) ebedî (sonsuz) yaşayacak ve hiç ölmiyeceksiniz. Hastalanmıyacak, dâima sağlık ve sıhhat içerisinde olacaksınız. İhtiyârlamıyacak, devamlı, genç kalacaksınız. Sonsuz ni’metlere kavuşacaksınız. Asla, üzüntü ve keder görmiyeceksiniz.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târîh-i Bağdâd cild-13, sh. 100

2) Vefeyât-ül-a’yân cild-5, sh. 194

3) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 588

4) Tabakât-ı Hanâbile cild-1, sh. 54, 337

5) Tehzîb-üt-tehzîb cild-10, sh. 126

6) Tehzîb-ül-esmâ ve’l-luga cild-2, sh. 89

7) Fihrist cild-1, sh. 231

8) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 144

9) Miftâh-üs-se’âde cild-2, sh. 19

10) Esmâ-ül-müellifîn cild-2, sh. 431

11) Mu’cem-ül-müellifîn cild-12, sh. 232

12) Lübâb cild-2, sh. 264

13) Mir’ât-ül-cinân cild-2, sh. 174

14) En-Nücûm-üz-zâhire cild-3, sh. 33

15) El-Kâmil fi’t-târih cild-7, sh. 95

16) El-Bidâye ve’n-nihâye cild-11, sh. 32

17) Tam İlmihâl Se’âdet-i Ebediyye sh. 1051

18) Eshâb-ı Kirâm sh. 365

19) Rehber Ansiklopedisi cild-12, sh. 378

20) Vehhâbîye Nasîhat sh. 119